

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СВІТАНАК

Беларусь,
твой народ
гараканецца
Занацістага,
яснага дня!
М. Багдановіч.

№15 (251) КАСТРЫЧНІК 2018 ГОД

ГАНДАЛЬ

ПРАЙШОЎ ТРАДЫЦЫЙНЫ ВОСЕНЬСКІ КІРМАШ

У мінулую суботу 6 кастрычніка цэнтральная плошча раённага цэнтра па вуліцы Кароткіна ператварылася ў кірмаш, галоўным таварам якога традыцыйна з'яўляецца гародніна і садавіна. Гараджан і гасцей горада сустракалі гандлёвыя палаткі і машыны арганізацый раёна, прадпрыемстваў і фермерскіх гаспадарак. Таксама прыватныя гаспадары, якія прывезлі на продаж лішкі вырашчанай на сваіх участках прадукцыі, была нават выгадаваная жыўнасць.

Непагадзь у ноч з пятніцы на суботу ледзь не сарвала шумілінцам і гандлярам кірмаш. Аднак раніцою восеньскі дожджык паступова спыніўся, і працаўнікі сяла ўжо з 7 гадзін пачалі абсталёўваць свае гандлёвыя месцы.

У Шуміліна з'ехаліся гандляры з Полацка, Наваполацка, нават далёкія — Століна, Брэста і Мінска. Адрозна з 8 гадзін раніцы пайшоў наплыў пакупнікоў, які адрозна стварылі натоўп каля машын са збожжам, бульбай, іншай агароднінай, садавінай, мясам, саладосцей, выпечкі і мясных вырабаў — выбар і на гэты раз быў даволі багаты.

Што набывалі шумілінцы на кірмашы? Многіх цікавіла бульба і зерне, якія куплялі адрозна цэлымі мяхамі. Бо менавіта «дэмакратычны» кошт дазваляў гэта зрабіць без урону для свайго кашалька. У сярэднім прапаноўвалі «другі хлеб» па 30 капеек за кілаграм.

На дзіва хутка гаспадаркі раёна распрадалі зерне, бульбу і дровы. Так, зерне бралі прамі з грузавікоў мяхамі. Да прыкладу, «Прыазёрны мір» за лічаныя хвіліны збыў 80 мяхоў ячменя па 12 рублёў за адзін мях і 20 мяхоў аўса па 10 рублёў. Шпаркімі тэмпамі пазбавіліся свайго зерня «Баравінка» і Ульскі, бадай што да 8 гадзін раніцы з зерневых культур застаўся толькі авёс. Прынамсі, зерне заўсёды на кірмашах восеню карыстаецца попытам, як вядома, многія шумілінцы і жыхары з населеных пунктаў раёна гадуецца жыўлёлі і птушку на сваіх

падворках.

Бульбу прапаноўвалі: прыватны гаспадар з Мішкавічаў па 10 рублёў за сетку, СФГ «Раднік» паставіла на кірмаш дзве тоны бульбы па 35 капеек за кілаграм, фермер з Бешанковічаў ацаніў яе па 12 рублёў за сетку. Сялянска-фермерская гаспадарка «Раднік» выставіла кошты на бульбу: 35 капеек за 1 кг і на проса — 50 капеек за кг.

За грузавік колатых дроў (5 метраў кубічных) Шумілінская жыллёва-камульная гаспадарка прасіла 220 рублёў, а за трактарны прычэп ствалоў памерам у 4 метры (усяго 6,8 кубоў) — 190 рублёў.

Да таго ж у камунгасе можна было набыць шчыты для плота 1 м*3 м, адзін пралёт коштам у 35, 12 рублёў, стаўбы 1,5 м. па 31, 77 руб., панэль ЖБІ суцэльная 1 шт. па 32,20 руб. і панэль дэкаратыўная 1 шт. по 31, 65 руб., — што і казаць, дарагавата для мясцовага люду са сціплым заробкам у раёне.

Танна каштавалі толькі штапікі 1,5 м. па 0,60 руб. ды мётлы банныя па 2 рублі.

А вось дэкаратыўны пасадачны матэрыял, які прывёз Шумілінскі лясгас — саджанцы ядлоўцы, піхты, кіпарысавіка — амаль не разыходзіўся, хіба што ўдала прадалі мёд.

Самы вялікі натоўп сабраўся каля машыны з гароднінай арганізацыі РУП «Віцебскэнерга» філіял «Вясна-Энерга».

Да самага апоўдня шумілінцы разбіралі танную гародніну: памідоры ад 34 капеек за кілаграм да 1,79 рублёў за кг., агуркі

— 1,65, бульба — 0,33, буракі — 0,43, морква — 0,42, капуста белаканная — 0,62, капуста чырванаканная — 0,55, баклажаны — 3,85. Некаторыя пакупнікі бралі танныя памідоры адрозна па некалькі скрынак.

Відавочна, што менавіта такія танныя памідоры і вызвалі ажыятаж сярод жыхароў райцэнтра.

Прыватнікі з Брэста і Століна таксама ўдала збывалі тут сваю прадукцыю. Шумілінцы ў іх набывалі капусту па 50 капеек за 1 кг., цыбулю па 70 капеек, моркву па 60 капеек, зялёны перац па рублю, нават грэцкія арэхі.

Сваю гародніну прывезлі на продаж школы і сельсаветы. Імправізаваныя дворыкі школ, дзіцячых садкоў і культурных устаноў раёна вабілі нацыянальным беларускім каларытам і характэрным кірмашовым убраннем.

Тут на плошчы паставілі сталы Шумілінская сярэдняя школа № 2, Шумілінскія яслі — сад, Шумілінская раённая гімназія, Дом рамёстваў. Гандляркі раённага аддзела адукацыі прадавалі яблыкі, перац, часнок, буракі і кабачкі. Дарэчы, пяцілітровое вядзерца вінаграду можна было купіць усяго за 1,6 рублі.

У прыватнага прадпрымальніка Васіля Мацуганава можна было набыць мяса і мясныя вырабы — сала, свініну, каўбасу хатнюю, падсілкавацца прысмакамі, сагрэцца духмянай поліўкай з грыбамі, чаем і кавай.

Каля яго дворыка таксама смажылі шашлыкі. А гаспадыні з Дома рамёстваў на кірмашы частавалі гасцей смажанымі драпікамі.

Розны асартымент таннага абутку прывезлі прыватныя гандляры. Кошты на асеннія боцікі былі ад 20-35 рублёў да 50-ці.

Панчошна-шкарпэтакныя вырабы

Алесь Шумскі

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: [HTTP://SHUMILINA.BY](http://shumilina.by)

“ДАЖЫНКИ”

ШУМІЛІНЦЫ НА "ДАЖЫНКАХ"

У Верхнядзвінску адбыліся абласныя «Дажынакі», на якіх шумілінскай дэлегацыі падарылі трактар «Кіравец».

Дэлегацыя Шуміліншчыны, якую ўзначаліў выконваючы абавязкі старшыні райвыканкама Алёга Быкаў, прымала ўдзел у абласным фестывалі-кірмашы працаўнікоў сяла «Дажынкi-2018». Тут Шуміліншчына была прадстаўлена на выстаўцы «Віцебшчына ў мініяцюры», што ладзіўся ў Верхнядзвінскай ДЮСШ, працай «Палац Габніцкіх у Обалі», а таксама на выставе-конкурсе «Дажыначны сноп», выставе «Каравай-2018».

І сапраўды, праграма на абласных дажынках была вельмі насычанай, нават фізічна не хопіла часу, каб іпатапіць найсе розныя мерапрыемствы, якія адбываліся ў горадзе. Бадай што, самае цікавае, што чакала гасцей і ўдзельнікаў фестывалю — гэта выстава ўзораў сельскагаспадарчай тэхнікі, выставе рэтрааўтамабіляў. Таксама запомніліся паказальныя выступленні ваеннаслужачых 103-й

асобнай мабільнай гвардзейскай паветранай дэсантнай брыгады.

Апроч таго, водную феерыю на Заходняй Дзвіне водную феерыю праводзілі супрацоўнікі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Таксама была прадстаўлена магчымасць паспытаць нацыянальныя стравы і напоі на этнічных падворках, дзе сваю кухню прадстаўлялі Беларусь, Расія і Латвія.

Па традыцыі афіцыйная частка кірмашу складалася з урачыстага шэсця ўдзельнікаў «Дажынак», затым праходзілі цырымоніі ўручэння прэмія пераможцам саборніцтва і канцэрта.

І самая адметная падзея — гэта спецыяльны прыз — трактар «Кіравец», які прадстаўнік Санкт-Пецярбургскага трактарнага завода ўручыў на свяце кіраўніку ААТ «Прыазёрны мір» Васілю Дзяцко.

Уладзімір Амбросаў

ГРАМАДСКАЯ БЯСПЕКА

СУСТРЭЧА З ПРАЦОЎНЫМІ КАЛЕКТЫВАМІ

У працоўных калектывах Шуміліншчыны праводзяцца гутаркі аб бяспецы

Кіраўніцтвам раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях штотыдзень праводзіцца пажарна-прафілактычная работа ў працоўных калектывах раёна.

Так, днямі начальнік аддзела Сасновіч А.І. выступіў у працоўным калектыве Шумілінскага раёна газаабеспячэння філіяла «Полацкае вытворчае ўпраўленне» вытворчага рэспубліканскага унітарнага прадпрыемства «Віцебскаблгаз», а намеснік начальніка аддзела па аперацыйна-тактычнай працы Маскалькоў І.П. правёў сустрэчу з сацыяльнымі работнікамі ў ГУ «ТЦСАН Шумілінскага раёна». У сваю чаргу намеснік начальніка па ідэалагічнай рабоце і кадравым забеспячэнні Красоўскі Д.А. сустрэўся з педагогамі і тэхнічным персаналам «Мішкавіцкая я/с-ПШ», першы намеснік начальніка аддзела правёў сустрэчу ў працоўным калектыве

КУВП «Шумілінскі райаграсэрвіс».

Усім прысутным была даведзена інфармацыя аб аперацыйнай абстаноўцы з гібеллю дзяцей на тэрыторыі раёна, вобласці, рэспублікі, пазначаныя прычыны ўзніклых пажараў. Таксама ратавальнікі расказалі працоўным аб правілах выкарыстання першасных сродкаў пажаратушэння, а таксама нагадалі аб дзеяннях, якія неабходна рабіць у выпадку ўзнікнення пажару.

Не застаўся па-за ўвагай пытанне падрыхтоўкі да бяспечнай эксплуатацыі пяхнога ацяплення, газавых прыбораў у асенне-зімовы ацяпляльны перыяд. Была закранутая тэма дзіцячага траўматызму.

Па заканчэнні гутарак усім прысутным была ўручана наглядна-выяўленчая прадукцыя, а таксама дадзены адказы на ўсе якія паступілі ў ходзе гутаркі пытанні.

Ян Вайтовіч

АХОВА ЗДAROУЯ

КОЖНЫ ТРЭЦІ –
У ГРУПЕ РЫЗЫКІ

База дадзеных пацыентаў з высокай рызыкай смерці ад сардэчна-сасудзістых захворванняў будзе створана на Віцебшчыне да канца года.

Адзіная база дадзеных пацыентаў з высокай рызыкай смерці ад сардэчна-сасудзістых захворванняў будзе створана да канца года на Віцебшчыне. Пра гэта паведамілі ў абласным кардыялагічным цэнтры.

Сардэчна-сасудзістыя захворванні былі зарэгістраваныя ў 2017 годзе ў кожнага трэцяга дарослага жыхары Віцебшчыны, ці ж у больш 325 тыс. чалавек, прычым амаль палова пакутавала артэрыяльнай гіпертэнзіяй.

– Ад кожнай тэрытарыяльнай паліклінікі запытваем не проста статыстыку, як раней, а пайменны спіс пацыентаў, каб спецыялісты цэнтра, выезджаючы ў раён, маглі азнаёміцца з амбулаторнай картай канкрэтнага чалавека, прасачыць ход лячэння, а дзякуючы электронным рэцэпце праверыць, як выконваюцца прызначэння лекара. Спросціць задачу такога назірання якая ствараецца ў галіне адзінай электроннай база ўстаноў аховы здароўя. У той жа час трэба разумець: нават калі сёння выявілі людзей з групы рызыкі, то заўтра сітуацыя па праблеме сардэчна-сасудзістых захворванняў у корані не зменіцца, вынік з'явіцца праз некалькі гадоў, і то пры адладжанай,

правільнай працы. Зараз мы ствараем пляцоўку для далейшага ўдасканалення кардыялагічнай службы і зніжэння колькасці інфарктаў міякарда, – каментуе галоўны пазаштатны кардыёлаг галоўнага ўпраўлення па ахове здароўя аблвыканкама Уладзіслаў Падпалаў.

Якія трапілі ў зону ўвагі кардыёлагаў пацыенты своечасова накіроўваецца на дыягнастычныя абследаванні, а пры неабходнасці – на каранаграфіяістэнціраванне. Магчымасці такія ў рэгіёне маюцца. Цяпер дзейнічаюць тры ангіаграфічных цэнтра (два ў Віцебску, адзін – у Оршы). Калі за мінулы год было выканана каля 2 тыс. Каранаграфія і больш за тысячы стэнціраванняў на каранарных артэрыях, то толькі за паўгоддзе гэтага – 1,3 тыс. І 676 адпаведна.

Кардыёлагі назіраюць, што з удасканаленнем медыцынскай дапамогі пры вострым каранарным сіндроме і інфаркце міякарда, ужываннем высокатэхналагічнай рэнтген-эндавааскулярнай дыягностыкі і лячэння ў рэгіёне знізілася смяротнасць ад інфаркту міякарда.

Важна адзначыць, што ў 2017-м і першым паўгоддзі гэтага года зменшылася колькасць памерлых ад

хвароб сістэмы кровазвароту ў працаздольным узросце.

Кажучы аб папярэджанні ЗСК, медыкі нагадваюць і пра фактары, якія залежаць ад самога чалавека. Так, лад жыцця аказвае вырашальны ўплыў на верагоднасць развіцця сардэчна-сасудзістых захворванняў. Хоць, напрыклад, у Віцебску ўсё часцей можна ўбачыць веласіпедыстаў, фітнес- і трэнажорныя залы поўныя наведвальнікаў, усё ж адзначаецца рост колькасці пацыентаў з залішняй масай цела і атлусценнем.

Аргумент, які прымушае задумацца, прыяла намеснік галоўнага ўрача абласнога кардыяцэнтра Алена Кузняцова:

– Інфаркт міякарда не здараецца на роўным месцы. У 95% выпадкаў ён узнікае, калі каранарны сасуд сэрца забівае атэрасклератычная бляшка, якая не ўтворацца за адзін дзень, нават на фоне стрэсу. Значыць, былі адпаведныя перадумовы. Таму асабліва важная першасная прафілактыка, прычым яна павінна пачынацца не ў 50-60 гадоў, а нашмат раней. Гэта здаровае харчаванне, фізічная актыўнасць, ўстойлівасць да стрэсу, а ў старэйшым узросце яшчэ і рэгулярнае абследаванне, кантроль за артэрыяльным ціскам, ліпідным спектрам.

VitVesti

Пераклад з расейскай рэдактара

ШКВАЛЬНЫ ВЕЦЕР

3-за моцнага ветру ў Віцебскай вобласці быў аб'ястачаны 81 населены пункт, у тым ліку і ў Шумілінскім раёне.

26 верасня 3-за дажджу і парывістага ветру назіраліся парушэнні электразабеспячэння ў Шумілінскім, Браслаўскім, Докшыцкім, Мёрскім, Полацкім і Талачынскім раёнах.

Усяго, па звестках РУП «Віцебскэнерга», без

электрычнасці часова заставаўся 81 населены пункт Віцебскай вобласці. Ёсуды электразабеспячэнне было апэратыўна адноўлена энергетыкамі.

Самы моцны вецер сіноптыкі зафіксаваў у Шумілінскім, Браслаўскім і Докшыцкім

раёнах, дзе хуткасць яго парываў дасягала 17-18 метраў у секунду.

У бліжэйшыя суткі на Віцебшчыне захаваецца няўстойлівае надвор'е, і зноў магчымыя парушэнні электразабеспячэння. У такіх выпадках неабходна звяртацца ў дыспетчарскую раёна электрычных сетак па тэлефоне 144.

Алесь Прыбярэжны

ПАЖАРЫ

У АМБРОСАВІЧАХ
ЗАГАРЭЛАСЯ КВАТЭРА

10 кастрычніка апоўдні ў МНС паступіла паведамленне аб пажары ў аграгарадку Амбросавічы па вуліцы Кааператаўная. Узгаранне адбылося ў аднапакаёвай кватэры на другім паверсе, дзе пражывала 94-гадовая пенсіянерка.

На шчасце, спрацаваў аўтаномны пажарны апарат. Дзве пажарныя машыны службы МНС за лічаныя хвіліны прыбылі на месца здарэння. Да іх далучыліся хуткая дапамога, аварыйная газава служба і міліцыя.

Ачаг узгарання патушаны, была выратавана

гаспадыня кватэры. Таксама апэратыўнымі дзеяннямі ратавальнікаў былі эвакуіраваны два жыхары з суседняй кватэры.

У выніку ўзгарання былі часткова пашкоджаны хатнія рэчы, закопчаны сцены і столь. Прычына пажару высвятляецца. Найбольш магчымая

версія — неасцярожнае абыходжанне з агнём (3-за запаленай свечкі, пакінутай без нагляду).

Гэта ўжо другі пажар запар убягучым годзе, які здарыўся на гэтай вуліцы. Так, сёлетняй вясною ў красавіку цалкам згарэла аднапакаёвая кватэра на другім паверсе, якую абліў бензінам і падпаліў сам гаспадар. Яго сужыцелька атрымала апёкі, а ён цяпер за наўмысны падпал адбывае пакаранне ў месцах зняволення.

Алесь Шумскі

ЗДАРЭННІ, КРЫМІНАЛ

ВЫБУХ У ОБАЛІ

Выбух газапаветранай сумесі на тэрыторыі Обальскага керамічнага завода, ёсць пацярпелы. У выніку выбуху працоўны «Белрэгіёнгаз» атрымаў апёкі на 35% плошчы цела.

4 кастрычніка адбылося ўспышка газапаветранай сумесі ў ўстаноўцы па разагрэве мазуту на тэрыторыі Обальскага керамічнага завода, пацярпеў чалавек.

Паслявыбуху газапаветранай сумесі адбыўся выкід мазуту з ўстаноўкі аб'ёмам два кубаметру з наступным яго загараннем. Да прыезду пажарных гарэлі 15 метраў квадратных мазуту на тэрыторыі прадпрыемства.

У выніку пажару агнём пашкоджана тэнавая

ўстаноўка. Апёкі 1-3 ступені 35% цела (спіны, рук і галовы) атрымаў 53-гадовы рабочы СПГА «Белрэгіёнгаз», якое арандавала гэтую ўстаноўку. Пацярпелага шпіталізавалі. Прычына пажару высвятляецца. Паводле папярэдняй версіі быў парушаны тэхналагічны працэс.

**Сяржук Крупскі
па матэрыялам
vitebsk.mchs.gov.by
Пераклад з расейскай
рэдактара**

У П'ЯНАГА —
АГАРОДЖА ВІНАВАТАЯ

Нецвярозы жыхар Шуміліна разбіў шэсць пралётаў дэкаратыўнай бетоннай агароджы.

Ажурная бетонная агароджа яшчэ і упадабаная «мішэнь» хуліганаў: нярэдка зламаныя яе секцыі ў Шуміліне, мабыць, бачылі ўсе. Чым яна так прывабная, ці чым так «насаліла» аднаму грамадзяніну — невядома.

Аднак выявіць зламысніка работнікам міліцыі дапамог адзін пільны жыхар райцэнтра, які ананімна патэлефанаваў у РАУС і паведаміў, што на вуліцы Юбілейнай ля магазіна «Смак» шкодзяць дэкаратыўную агароджу.

Супрацоўнікі міліцыі ўстанавілі, што рабіў гэта нецвярозы жыхар райцэнтра. Ён разбіў шэсць пралётаў агароджы, тым самым прычыніў урон УП ЖКГ на 151 рубель.

Згодна з ч.1 арт.339 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь супраць хулігана ўзбуджана крымінальная справа. Максімальнае пакаранне, што яму пагражае, — тры гады пазбаўлення волі.

Сяржук Крупскі

СМЯРОТНАЕ
РАНЕННЕ

Маладога мужчыну з Мікіціхі зарэзалі нажом пасля дыскатэкі ў аграгарадку Вула Бешанковіцкага раёна

23 верасня ў аграгарадку Вула атрэці гадзіне ночы на вуліцы з нажам раненнем грудной клеткі знойдзены труп 30-гадовага жыхара аграгарадка Мікіціхі Шумілінскага раёна, паведамляе УУС Віцебскага аблвыканкама.

Як высветлілася, 30-ці гадовы мужчына прыехаў з Шумілінскага раёна аграгарадка Мікіціхі на высковую дыскатку. Там ён пасварыўся з 27-гадовым мясцовым жыхаром з Віцебска, які фактычна пражывае ў Вуле.

Пасля сваркі мясцовы збегаў дадому, прыхапіў там два нажы і вярнуўся «вырашаць пытанні». Адным з іх ён ударыў госьця, пасля чаго кінуўся на ўцёкі. Але паранены мужчына пабег за крыўдзіцелем — той адмахнуўся ад яго нажом — на гэты раз удар быў смяротным.

Падрабязнасцямі крымінальнага інцыдэнту падзялілася афіцыйны прадстаўнік УУС Віцебскага аблвыканкама Вольга Шкуратава:

— Хуткую і міліцыю выклікалі сябры пацярпелага. На жаль, медыкі, якія прыбылі ды

месца трагедыі, ужо нічым ня маглі дапамагчы 30-гадоваму мужчыну. Праз некалькі гадзін быў затрыманы і падазраваны. На той момант у яго была слабая ступень ап'янення — 0,65 праміле. Узбуджаная крымінальная справа.

**Сяржук Крупскі
па матэрыялам
uud.vitebsk.gov.by**

АБ'ЯВА

• Каб атрымаць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зрабіце *бесплатную падпіску*. Калі не жадаеце атрымаць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі «Світанак», то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале <http://kamunikat.org>, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: <http://kamunikat.org/svitnak.html> для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

УСЁ НА КАНТРОЛІ

Пры пошуку залатой сярэдзіны паміж свабодай і прымусам аўтар «беларускай мадэлі» аддае перавагу прымусу. Размовы пра жорсткасць працоўнай дысцыпліны без ужывання прыметніка «жэстайшы» ў нас і не вядуцца. Справа дайшла да ўнясення дысцыпліны ў шорт-ліст фактараў, на якіх непасрэдна грунтуецца наша незалежнасць.

У інтэрв'ю газеце «Завтра» экс-савецкі дысідэнт і філосаф Аляксандр Зіноўеў эканамічныя поспехі Захаду патлумачыў наступным чынам: «Эфектыўнасць заходняй гаспадаркі абумоўліваюць тры законы: рацыянальная арганізацыя справы; жорсткая працоўная дысцыпліна; максімальнае выкарыстанне сродкаў вытворчасці і рабочай сілы. Заходняе грамадства з'яўляецца недэмакратычным, таталітарным у самой сваёй аснове — на ўзроўні ячэек вытворчасці. І менавіта таму яно дэмакратычнае ў надбудове, ідэалогіі. Тут дзейнічае свайго роду закон пастаянства сумы дэмакратызму і таталітарызму».

Думаю, пад такім тлумачэннем без ваганняў падпісаўся б адзіны палітык (АП), які па сумяшчальніцтве — галоўны архітэктар «беларускай мадэлі».

...Нам яшчэ ёсць чаму вучыцца ў заходніх дэмакратый у пытаннях выкарыстання

сродкаў вытворчасці і рабочай сілы. Успомнім дах, які працякае, і падлогу, багата пасыпаную пілавіннем, у асірацелых цэхах Аршанскага інструментальнага завода. Але міністраў, у тым ліку прэм'ера, памянjalі? Памянjalі. А гэта рэальны шанец не толькі адрамантаваць дах, але і замяніць абсталяванне яшчэ савецкай вытворчасці на сучаснае і, магчыма, нават на імпортнае.

Не першы год вядзецца ў нашай краіне і мэтанакіраваная барацьба за 100-працэнтнае выкарыстанне рабочай сілы. У народзе яе ахрысцілі «барацьбой з дармадамі». Нібы марскія хвалі, дэкрэт накатваецца на дэкрэт, але вынік пакуль не бачны. Але гэта пакуль.

Раток на замочак, рукі на каленкі

Пра тое, каб «дагнаць і перагнаць Амерыку» на працягу 73 гадоў марылі ўсе савецкія кіраўнікі. З улікам спецыфікі часу, яны дзейнічалі

паводле схемы Аляксандра Зіноўева, і выкарыстоўвалі пры гэтым максімум з даступных ім сродкаў. Аднак разрыў не толькі не скарачаўся, але, наадварот, павялічваўся. Справа дайшла да таго, што сфармуляваны яшчэ правадыром сусветнага пралетарыату лозунг страціў сваю актуальнасць.

Чаму так атрымалася? Няўжо нягледзячы на грозныя вокрыкі, на практыцы гайкі пастаянна недакручваюцца?

Я паспрабую адказаць на гэта пытанне з дапамогай цытаты, запазычанай з лекцыі дзіцячага псіхолога Юліі Гіпенрэйтар: «Я прыйшла ў Амерыцы на ўрок матэматыкі. Пятая клас. Адзін настаўнік, прыкладна 25 вучняў па класе рассяняны, нехта сядзіць за партай, хтосьці — на падлозе групамі, два-тры дзіця стаяць каля дошкі, штосьці адзін аднаму тлумачаць, вырашаюць. То бок, поўная свабода цялесна-прасторавай арганізацыі — і ніякага хуліганства. Няма ўсяго гэтага: стройнымі шэрагамі сядзець па струнцы».

Як сыну вайскоўца, мне давялося вучыцца ў чатырох школах (ад сельскай да сталічнай), але ўявіць вучняў, што сядзяць у час урока на падлозе, я не магу. Варта падкрэсліць прычыну такой неардынарнай цялесна-прасторавай арганізацыі ўрока. Вучням так было зручней...працаваць. Ні пра якое хуліганства або непаслушэнства пры гэтым не ішло і гаворкі...

Паміж «акном магчымасцяў» і хаосам безуладдзя

Зафіксаваны вышэй перакос не варта разглядаць у якасці беларускага ноў-хаў. На працягу тысячагоддзяў права на прымус, кантроль і забароны выступала ў якасці сістэмаўтваральнага элемента ўлады. Так працягвалася да Новага часу, да першай прамысловай рэвалюцыі, старт якой быў дадзены на мяжы XVIII і XIX стагоддзяў.

Рухаючай сілай прамысловай рэвалюцыі выступіў

сацыякультурны тып чалавека, які сёння прынята называць «асобай». Яго крытычная маса і забяспечыла пераход ад статыкі Сярэднявечча да сучаснай дынамікі. Падмацу ю сказанае чытай АП, запазычанай з Паслання-2013: «Сучасная цывілізацыя — гэта цывілізацыя пастаяннага паскарэння. Яно адчуваецца паўсюдна — не толькі ў хуткасці з'яўлення новых ідэй, але і ў тэхналогіях, у эканоміцы, у гандлі, у адукацыі, у сродках масавай інфармацыі, у палітыцы, нават у паўсядзённым побыце людзей».

Залатыя словы! Іх бы ўставіць у вушы таму, хто іх зачытаў па паперцы ў Авальнай зале. Зачытаў — і забыўся. Забыўся — і звярнуўся да звыклай тройцы: прымусу, кантролю і забаронаў, спадзеючыся з іх дапамогай адказаць на сучасныя выклікі, у тым ліку і на выклікі пастаяннага паскарэння. Усё лагічна. Улада шукае крыніцы паскарэння не там, дзе іх страціла, а пад ліхтаром, дзе святлей.

АП любіць разважаць пра свабоду, але неяк абстрактна і, як правіла, у звязе з незалежнасцю. Напрыклад, вось так: «Мы ведаем цану свабоды і незалежнасці. Таму так далікатна ставімся да гісторыі, так дбайна адстойваем прынцыпы справядлівасці, сумленнасці і роўнасці».

З такой бы далікатнасцю ставіцца да беларусаў, якія адчуваюць патрэбу ў свабодзе. Дзякуючы іх намаганням і расла эканоміка ў «тлустыя» гады. У Перабудове яны ўбачылі «акно магчымасцяў», чым і паспяхаліся скарыстацца.

На жаль, тое, што стала «акном магчымасцяў» для адных, для іншых абярнулася хаосам безуладдзя. Чалавек, які не адчувае патрэбы ў свабодзе, не можа быць адказным ні за сябе, ні за тое, што адбываецца. Таму з такой прастатой ён і перадаў у 1994 годзе адказнасць за прыняцце рашэнняў уладзе.

За ўладай не заржавела. Калі яна стала на першую прыступку

лесвіцы, што вядзе ў балота аўтарытарызму, дык не змагла спыніцца. Усе размовы пра пераходны перыяд, які нібыта патрабуецца для асваення каштоўнасцяў дэмакратыі і рынку, — гэта размовы на карысць бедных. На справе ідзе зваротны працэс...

Счарнелае «фамільнае срэбра»

Нагадаю, што, згодна з Зіноўевым, эфектыўнасць заходняй эканомікі абумоўлена ў тым ліку жорсткай працоўнай дысцыплінай. Але гэта дысцыпліна асаблівага сацыякультурнага тыпу людзей, якія прызвычаліся сядзець на падлозе падчас урокаў. Вынікам такой дысцыпліны з'яўляецца паток інавацый, які забяспечвае нябачаную ў гісторыі эканамічную дынаміку.

Яе наглядна ілюструе сярэдні тэрмін, які амерыканскія кампаніі праводзяць у спісе «Fortune-500». У 1964 годзе ён складаў 33 гады, у 2016-м — 24 гады, а паводле прагнозаў, да 2027-га паменшыцца да 12 гадоў.

У 1987 годзе рынкавы кошт кампаніі IBM — першай у свеце — перавысіў адзнаку ў \$ 100 мільярдаў. Але хто з чытачоў НЧ за апошні год сутыкаўся з інфармацыяй пра яе распрацоўкі? Упэўнены, што калі такія і былі, дык у гомеапатычных колькасцях.

Паводле прагнозаў спецыялістаў, праз пяць гадоў спіс часопіса «Fortune» будзе на 75% складацца з кампаній, пра якія сёння шырокая публіка практычна нічога не ведае. Што да Беларусі, то ў спісе добра пацямналага «фамільнага срэбра» папаўнення не прадбачыцца. За адным выключэннем, мабыць, — АЭС, пра якую АП (паводле яго ўласнага прызнання) «да гэтага часу выразна ніхто не далажыў, як станцыя будзе ўбудаваная ў эканоміку краіны».

(скарочана)

Сяргей Нікалюк «Новы Час»

УЛАДА

ШТО НЯ ТАК З ПРЫЗНАЧЭНЬНЕМ УРАДУ

Зацьвярджэнне Палатай прадстаўнікоў Сяргея Румаса ў якасці прэм'ер-міністра адбылося з шэрагам працэдурных парушэнняў, нелягічнасцяў і недарэчнасцяў.

Прэзідэнцкі ўказ аб прызначэнні Румаса кіраўніком ураду з'явіўся 18 жніўня 2018 году. А ніжняя палата Нацыянальнага сходу зацьвердзіла яго толькі 5 кастрычніка.

У артыкуле 106 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусі запісана: «Прэм'ер-міністар назначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусі са згоды Палаты прадстаўнікоў. Рашэнне па гэтым пытанні прымаецца Палатай прадстаўнікоў не пазьней як двухтыднёвы тэрмін з дня ўнясення прапановы па кандыдатуры Прэм'ер-міністра».

То бок пакуль Палата прадстаўнікоў не зацьвердзіць кандыдатуру прэм'ера, той ня мае права выконваць свае абавязкі. На мой погляд, ніякай іншай інтэрпрэтацыі гэты артыкул Канстытуцыі не

дапускае. З моманту выдання ўказу да дня зацьвярджэння яго Палатай прадстаўнікоў прайшло 48 дзён (чатыры тыдні), а ня два тыдні, як прадугледжана Канстытуцыяй.

Як вядома, урад у Беларусі — тэхнічны. У тым сэнсе, што ён не вызначае эканамічнай палітыкі. Хоць паводле Канстытуцыі Савет Міністраў «распрацоўвае асноўныя кірункі ўнутранай і замежнай палітыкі», насамрэч ён працуе ў вузкіх рамках, пастаўленых Лукашэнкам. Але каму ў Беларусі цікавая Канстытуцыя?

Калі вызначана кандыдатура прэм'ера, то лягічна, каб ён падбіраў намеснікаў, міністраў, то бок фармаваў сваю каманду, зь якой зможэ рэалізоўваць пастаўленыя задачы. Аднак — не: увесь склад ураду вызначае прэзідэнт, кіраўнік Савету

Міністраў ня мае ў гэтым пытанні права голасу.

У Канстытуцыі не прапісана, хто канкрэтна прадстаўляе кандыдатуру прэм'ера парлямэнту. У іншых дзяржавах, нават з прэзідэнцкай формай кіравання, новага кіраўніка ўраду звычайна прапануе дэпутатам прэзідэнт. Гэтым ён паказвае сваю павагу да парлямэнту як да асобнай галіны ўлады. І ў Беларусі бывалі выпадкі, калі Лукашэнка прыходзіў у Палату прадстаўнікоў, каб асабіста рэкамэндаваць кандыдатуру прэм'ера. Гэтым разам Сяргея Румаса прадставіла дэпутатам кіраўніца адміністрацыі прэзідэнта Наталля Качанова. Які парлямэнт, такая і «павага».

Зноў жа, паводле нармальнай лёгікі, прэм'ер-міністар у момант зацьвярджэння меў бы прадставіць на разгляд дэпутатаў праграму дзейнасці ўраду. І парлямэнтары, залежна ад якасці гэтай праграмы, прымалі б рашэнне, галасаваць

«за» ці «супраць».

Але ў Канстытуцыі Беларусі насуперак гэтай лёгіцы запісана, што прэм'ер «у двухмесячны тэрмін пасля свайго прызначэння прадстаўляе Парлямэнту праграму дзейнасці ўраду». Сяргей Румас паабяцаў унесці гэты дакумэнт у Палату прадстаўнікоў не пазьней за 18 кастрычніка. Тады за што цяпер галасавалі дэпутаты? Выступаючы перад дэпутатамі, новы прэм'ер заявіў: «Мы маем намер кіравацца праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця да 2020 году, прапісаныя ў якой падыходы і задачы адпавядаюць патрабаванням часу». Нагадаю, што гэтая праграма прынятая неканстытуцыйным органам — V Усебеларускім народным сходам 23 чэрвеня 2016 году.

Маю падазрэнне, што Сяргей Мікалаевіч ня вельмі дэталёва знаёмы са згаданай праграмай. Бо, напрыклад, яна прадугледжвае рост сярэдняга заробку за першую палову года

9,5-11,6%. Аднак Лукашэнка загадаў давесці сярэдні заробак да 1 тыс. рублёў. У выніку толькі з пачатку гэтага году па ліпень рэальны заробкі ў краіне выраслі на 12,9%. І што збіраецца выконваць урад?

Таксама, выступаючы ў Палаце прадстаўнікоў, Румас як прыярытэты ўраду назваў стварэнне спрыяльнага бізнэс-асяроддзя і падвышэнне якасці кіравання дзяржаўнымі актывамі, якія пакуль генэруюць фіскальныя рызыкі. «Пакуль ёсць адчувальныя перакосы ў правільнай матывацыі кіраўнікоў, скіраваныя на што заўгодна, толькі не на эканамічны вынік. Адсюль памылковыя ініцыятывы і непрылічаныя інвэстыцыйныя практыкі. Гэта вынік многіх гадоў дзяржаўнай падтрымкі», — прызнаў Румас. Аднак ёсць сумневы, ці дазволіць Лукашэнка рэфармаваць дзяржаўны сектар.

Валер Карбалевіч «Радые Свабода»

ДЗЕНЬ НАСТАЎНІКА

СУСТРЭЛІ СЬВЯТА ПРАЦАЙ НА ФЭРМАХ

Супрацоўнікі школ Лоеўскага раёну арыгінальна адзначылі прафэсійнае свята — Дзень настаўніка. «Раённае кіраўніцтва загадала сёння працаваць на фэрмах! Прыбіраць, уцяпляць, вымятаць. Абвясцілі ў нядзелю ўсеагульны суботнік», — паведаміў Свабодзе адзін з настаўнікаў.

«Гэта поўная зьява і прыніжэньне! Так у нас ставяцца да настаўнікаў. Тэлефанаваў калегу — дрэнна чуваць, вецер у слухаўцы. Ён пытаецца: як ты думаеш, дзе я цяпер? Мабыць, на прыродзе, свята ўсё ж. Не, кажа, на фэрме — падмятаю», — расповёў Свабодзе Аляксей, калега якога працуе ў Калпенскім дзіцячым садку-школе.

Супрацоўнікі Калпенскай школы на загад «зверху», з Лоеўскага райвыканкаму, працавалі на прыборцы

мясцовай фэрмы. «Аналягічная сытуацыя і з настаўнікамі ў Крупейках, тыя таксама батрачылі сёння, у сваё свята, на фэрме. Так па ўсім раёне. Падымаемзкаленсельскуюгаспадарку», — з сумам зазначыў Аляксей.

Працавалі сёння на фэрмах настаўнікі, супрацоўнікі сельскіх Дамоў культуры і сельскіх саветаў у вёсках Малінаўка і Ўборак. «У Малінаўцы супрацоўнікі сельскага савету і школы вокны забівалі плёнкамі — рыхтавалі

фэрму да зімы, падмяталі, чысьцілі ўсё», — распавялі Свабодзе жыхары вёскі Малінаўка.

У вёсцы Ўборак настаўнікі і супрацоўнікі мясцовага Дому культуры на малочна-таварным комплексе збіралі сьмецьце — паперкі, плёнкі, падмяталі.

«Пра тэрміновы суботнік у нядзелю нам стала вядома ў суботу позна вечарам. Такі далі загад. Кажуць — па ўсім раёне так», — зазначыў адзін з жыхароў вёскі Ўборак.

Настаўнікі абураныя, але кажуць з сарказмам: «Натуральна, мы ўсе былі згодныя менавіта так правесці прафэсійнае свята»...

“Радые Свабода”

БЕЛАРУСЬ – РАСЕЯ

ХОТЕЛА ОСТАВИТЬ ТОЛЬКО С УДОЧКОЙ И КЛЮШКОЙ

Не странно ли, когда белорусский президент объясняет российскому послу, что суверенитет Беларуси незыблем? Когда с пафосом педалируют прописные вроде бы истины, это всегда напрягает и заставляет искать двойное дно. Вот сегодня Александр Лукашенко, как сообщает его пресс-служба, подчеркнул незыблемость суверенитета Беларуси.

Звучит красиво, патетично. Но вертятся на языке два наивных вопроса.

Во-первых, с какой стати понадобилось вдруг подчеркивать эту незыблемость на 27-м году независимости Беларуси? Кто эту незыблемость ставит под сомнение?

Во-вторых, почему было сочтено нужным подчеркнуть эту незыблемость именно на встрече 10 октября в Минске с Михаилом Бабичем — новым послом России? Ведь с восточной соседкой у нас, как известно, интеграция на равноправной основе, без всяких там покушений на суверенитет...

Путин ставил вопрос ребром

В беседе с Бабичем Лукашенко ссылался на домыслы прессы и всяких «злопыхателей», которые — было употреблено смачное белорусское словце — «плявузгают».

«В XXI веке говорить — как они пишут там — об инкорпорации, включении Беларуси в состав России, просто смешно. И я ни разу от нынешнего президента России этого не слышал, и прошлого, первого президента России», — заявил белорусский официальный лидер.

Что ж, давайте вспомним краткое содержание предыдущих серий.

14 августа 2002 года на переговорах с Лукашенко в Москве Владимир Путин сказал в лоб: «Требуется создание в полном смысле этого слова единого государства». Он предложил в мае 2003-го провести референдум по этому вопросу, в декабре — выборы в единый парламент, «а весной, скажем, в марте 2004 года провести выборы единого главы государства». Плюс было предложено с 2004 года сделать российский рубль единой валютой.

Так что график поглощения Беларуси уже был расписан по месяцам. И еже было понятно, что во главе единого государства Путин видел отнюдь не Лукашенко. Газета.Ру тогда иронизировала, что последнему в лучшем случае «дадут дачу под Минском, охрану и некоторое содержание, чтобы можно было тихо ловить где-нибудь стерлядь или играть в хоккей».

Нетрудно догадаться, что белорусского руководителя, уже вошедшего во вкус единоличной власти над благодатной страной, перспектива остаться только с удочкой да клюшкой не устраивала ни

капельки. Выждав несколько дней, он дал волю эмоциям: «Даже Ленин и Сталин не додумались до того, чтобы раздробить республику и включить в состав СССР... Никто не пойдет на то, чтобы порезать Беларусь на части и включить ее в состав пусть даже братского государства».

«Сомнут и бесплатно в карман положат»

Тогда Москва отступила, но от планов не мытьем, так катаньем прибрать Беларусь к рукам не отказалась. Белорусского руководителя начали прижимать с продажей крупнейших активов, что вело бы к постепенному экономическому поглощению. А для большей сговорчивости стали подвешивать кредиты.

В мае 2009 года, после очередного визита Путина (тогда премьера) с командой в Минск и трудного разговора с гостями, Лукашенко, собрав совещание, заявил, что «уже не первый раз создается ситуация, когда нас хотят взять голенькими и голыми руками, бесплатно». И предупредил подчиненных: «Игра затеяна по-крупному, имейте в виду. Выстоим — будет государство. Не выстоим — сомнут и бесплатно в карман положат...»

Внешнемгудумынаблюдаемдежавю. Москва снова подвешивает кредиты, урезает поставки нефтепродуктов, прекращает перечисление денег по схеме перетаможки нефти — и опять ставит условия. Причем складывается стойкое впечатление, что закулисные условия жестче публичных.

И никакая не пятая колонна, а сам Лукашенко в июне нынешнего года, через несколько дней после визита Путина в Минск (совпадение?), так просвещал подчиненных «Мы — на фронте. Не выдержим эти годы, провалимся — значит, надо будет или в состав какого-то государства идти, или об нас будут просто вытирать ноги. А не дай бог, еще развяжут войну как в Украине».

Да, теперь российские официальные лица не предлагают инкорпорацию публично. Но кто знает, что звучит в разговорах без лишней ушей?

...И в целом Лукашенко сегодня так или иначе косвенно отвечал на обвинения российских СМИ и комментаторов. В последние год-два они раскручивают

примерно такой нарратив: Батяка — ненадежный союзник, заигрывает с Западом и потихоньку взращивает белорусских бандеровцев.

На встрече с Бабичем Лукашенко отверг домыслы, что Беларусь вот-вот повернет-де на Запад, и снова обрисовал себя укротителем националистов. «Вы знаете, прямо скажу, мне поворачивать туда-сюда, наверное, не к месту. Мне — президенту, который уже один раз повернул от ярого национализма и других антироссийских вопросов, проведя референдум в Беларуси, когда народ определялся. И за союз Беларуси и России проголосовало не просто большинство, а подавляющее большинство нашего населения», — заявил белорусский руководитель.

Имеется в виду референдум 1995 года, через который молодой тогда президент провел вопрос о возвращении квазисоветских герба и флага вместо исторических символов. Хотя националисты в Беларуси никогда не правили и вообще не отличались агрессивностью, Лукашенко создал и охотно культивировал миф, что в начале 90-х здесь был-де разгул русофобии и русские уже сидели на чмодаках.

Так за что голосовали белорусы в 95-м?

И еще одно уточнение. На референдуме-95 ставился в числе прочих вопрос «Поддерживаете ли вы действия президента Республики Беларусь, направленные на экономическую интеграцию с Российской Федерацией?»

Заметьте: речь шла только об экономической интеграции. И понятно, что уставшие от разрухи белорусы охотно проголосовали за перспективу получать дешевые ресурсы с востока (не особо памятуя поговорку про бесплатный сыр).

Лукашенко же потом, затеяв крупную политическую игру, стал трактовать итоги референдума как карт-бланш на «единение». Многие политологи уверены, что целью этой рискованной игры было занять Кремль после Бориса Ельцина.

Так или иначе, но долго получать дешевые ресурсы за братские поцелуи не вышло. Как видим, уже в 2002-м Путин артикулировал то, до чего не додумались Ленин и Сталин.

Номер не прошел, но опасность, что Москва аккуратно удушит в интеграционных объятиях, осталась...

(скарочана)

Александр Класковский
“БЕЛАПАН”

РЫНАК ПРАЦЫ

КАКИЕ КАДРЫ В ДЕФИЦИТЕ

Очередной рекорд: в Беларуси не хватает уже 83 тысячи работников.

Если сравнивать по регионам, то больше всего вакансий в Минске (около 17,4 тысячи) и Гродненской области (почти 13 тысяч), а меньше всего — в Витебской (около 7,5 тысячи).

Кто из рабочих больше всего востребован?

Для водителей автомобилей размещено больше 3750 вакансий (из них около 2070 — с зарплатой до 500 рублей), для трактористов — больше 2070 вакансий, для швей — больше 1910, поваров — 1520, электрогазосварщиков — 1200, электромонтеров по ремонту и обслуживанию электрооборудования — 860.

Для продавцов размещено больше 2180 вакансий. Хватает предложений для строителей: для каменщиков — больше 1560 вакансий, для штукатуров — 1080, для маляров — 910.

В каких кадрах нуждается медицина?

Для врачей-специалистов размещено чуть больше 2800 вакансий. Для врачей в банке вакансий нашлось 23 предложения с зарплатой от 1000 рублей. К примеру, в могилевский областной онкологический диспансер требуется онколог-хирург со стажем работы по специальности не меньше 5 лет с высшей квалификационной категорией. Специалисту обещают зарплату от 1130 рублей в месяц. В Минске в 29-ю городскую поликлинику нужен участковый терапевт, заведующий отделением. Специалисту готовы платить от 1000 рублей.

При этом большинство предложений от нанимателей для врачей — почти 1700 вакансий — с зарплатой до 500 рублей. К примеру, в могилевскую детскую поликлинику нужен реабилитолог (заведующий отделением медреабилитации) на зарплату от 450 рублей.

Для медсестер открыто больше 2950 вакансий. Большинство из них (почти 1880 вакансий) — с зарплатой до 400 рублей. В банке значится только 8 предложений с зарплатой от 800 рублей. Среди них, например, — позиция операционной медсестры во 2-й городской клинической больнице в Минске. Для фельдшеров размещено больше 730 вакансий, для фармацевтов — больше 310.

...На начало июля в стране было до 75,2 тысячи вакансий, июня — 69,9 тысячи, на начало мая — 65,7 тысячи.

Для сравнения: на начало этого года в Беларуси насчитывалось 53,6 тысячи вакансий, 2017-го — 36 тысяч, 2015-го — 28,7 тысячи, 2014-го — 33,6 тысячи, 2013-го — 50,5 тысячи, 2012-го — 51,7 тысячи, 2011-го — 48,8 тысячи.

Напомним, уровень зарегистрированной безработицы на 1 сентября этого года составил 0,4 процента и по сравнению с 1 сентября 2017 года (0,7 процента) снизился на 0,3 процентных пункта. На учете в качестве безработных на 1 сентября этого года состояло 16,3 тысячи человек, что на 45,2% меньше безработных, чем за аналогичный период прошлого года (29,7 тысячи человек).

finance.tut.by

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 16.10.2018 у 17.15
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.